

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Evaluatie van het Samenwerkingsverband Kinderen In het Vreemdelingenbeleid (SKIV)

Datum	Juni 2022
Status	Definitief

Colofon

Titel	Evaluatie van het Samenwerkingsverband Kinderen In het Vreemdelingenbeleid (SKIV)
Status	Definitief
Auteurs	Wetenschappelijk medewerkers IND/SUA/O&A
Contact	INDOA@ind.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Immigratie- en Naturalisatiedienst
Directie Strategie en Uitvoeringsadvies
Afdeling Onderzoek en Analyse
Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Managementsamenvatting

Aanleiding

In januari 2020 is het Samenwerkingsverband Kinderen in het Vreemdelingenbeleid (SKIV) van start gegaan. Het SKIV bestaat uit drie uitvoeringsorganisaties van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV): de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Daarnaast zijn beleidsmedewerkers van de Directie Migratiebeleid (DMB) en van de Directie Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen (DJFC) aangesloten. Het SKIV is het vervolg van het meerjarige project 'Belang van het Kind centraal' (2015-2019). Het doel van het SKIV, volgens een brief aan de Tweede Kamer van maart 2020, is dat het Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures voldoende wordt meegenomen door de betrokken organisaties, dat er recht wordt gedaan aan de positie van kinderen in het vreemdelingenproces en dat dit proces transparant is.

In september 2020 hebben de directeuren van de deelnemende organisaties de wens geuit om de samenwerking binnen het SKIV te evalueren. De Directeur-Generaal (DG) IND heeft de afdeling Onderzoek en Analyse (O&A) verzocht om dit evaluatieonderzoek uit te voeren. Het doel van deze evaluatie is om geleerde lessen en verbeterpunten voor de samenwerking binnen het SKIV in kaart te brengen. Deze punten kunnen gebruikt worden bij een eventuele doorontwikkeling van het SKIV. O&A heeft in overleg met de SKIV-leden een serie onderzoeksvragen geformuleerd die gaan over het doel van het SKIV, de werkwijze en samenwerking binnen het SKIV en de bekendheid van het SKIV binnen de organisaties. Deze vragen hebben als leidraad gefungeerd bij de structurering van de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek.

Betrokken organisaties en overlegstructuur van het SKIV

Hoewel de aangesloten uitvoeringsorganisaties alle drie onder het Ministerie van JenV vallen, verschilt hun taakinvulling voor het SKIV. Voor de RvdK is het Belang van het Kind het leidende principe en voornaamste belang voor al haar werkzaamheden. De IND en de DT&V nemen dit belang mee in hun afwegingen en besluitvorming, naast andere organisatiebelangen binnen de migratieketen.

De leden van het SKIV vertegenwoordigen hun eigen organisatie. De afvaardiging per organisatie verschilt zowel in omvang als in samenstelling. Namens de IND, de RvdK en de DMB sluiten per organisatie drie (beleids)medewerkers aan bij het SKIV. De DT&V levert twee beleidsadviseurs voor het SKIV en de DJFC één beleidsmedewerker. Alleen de medewerkers van de RvdK zijn (deels) vrijgesteld voor hun werkzaamheden voor het SKIV. Eén van de IND-medewerkers vervult momenteel de rol van secretaris van het SKIV. Hoewel dit relatief veel tijd kost, zijn deze werkzaamheden niet formeel vastgelegd in zijn takenpakket. Het voorzitterschap rouleert periodiek tussen de deelnemende organisaties.

Het SKIV kent drie vaste overleggen: het driewekelijkse SKIV-overleg waarbij de hierboven beschreven leden op medewerkersniveau aansluiten, het overleg tussen de directeuren van alle betrokken organisaties dat eens per jaar plaatsvindt en het halfjaarlijkse overleg tussen de contactpersonen Belang van het Kind van de drie uitvoeringsorganisaties. Sommige SKIV-medewerkers van de IND en de RvdK sluiten ook bij het contactpersonenoverleg aan. Daarnaast zijn er ook nog andere gremia binnen de drie uitvoeringsorganisaties waar knelpunten en casuïstiek over Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures wordt besproken, maar

deze vallen buiten het SKIV. Wel wordt er informatie tussen deze gremia uitgewisseld.

Doel en taken van het SKIV

Alle betrokken organisaties zijn geïnteresseerd om het SKIV een succes te laten zijn en zien graag dat het SKIV voortgezet wordt. Het SKIV heeft tot zowel procesresultaten als productresultaten geleid: zo spreken de verschillende organisaties beter dan voorheen 'elkaars taal' en weten ze elkaar beter te vinden wanneer het gaat om kinderen in het vreemdelingenbeleid. Ook heeft het SKIV bijgedragen aan de totstandkoming van enkele (beleids)documenten, zoals het beleidskader kinderen met een kindbeschermingsmaatregel.

O&A concludeert dat het SKIV geen duidelijke definitie van het Belang van het Kind hanteert en een heldere ambtelijke en politieke opdracht of een plan van aanpak heeft. Dit heeft gevolgen voor de *scope*, werkwijze, samenwerking, capaciteit en positionering van het SKIV binnen de uitvoeringsorganisaties.

Het doel en de taak van het SKIV, zoals opgenomen in de brief aan de Tweede Kamer van maart 2020, zijn dusdanig breed en weinig specifiek waardoor elke organisatie hier een eigen invulling aan kan geven. Een verdere uitwerking of operationalisering van het kader ontbreken in de Kamerbrief of in latere nota's. Hierdoor ontstaat het risico dat inzet binnen het SKIV een vrijblijvend karakter krijgt (wij 'borgen het Belang van het Kind voldoende'). Ook maakt dit het onmogelijk om de weging van het Belang van het Kind transparant te maken, terwijl dit in de Kamerbrief wel is benoemd.

De directeuren hebben een lijst van bevoegdheden voor het SKIV vastgesteld. Volgens deze lijst kan het SKIV beleid ontwikkelen indien dit nodig wordt geacht, maar dit blijkt in de praktijk weerbarstig. Het SKIV heeft niet het mandaat om namens alle betrokken organisaties beleid vast te stellen. Het SKIV kan de noodzakelijkheid van beleid adresseren en de leden hebben een adviserende rol richting collega's en ambtelijke leiding van de eigen organisatie, maar het SKIV heeft geen beslissingsbevoegdheid.

De voortzetting van het SKIV vereist een blijvende inzet van de partners, omdat het om een proces gaat. Continu werken aan en investeren in onderling vertrouwen, begrip en respect voor elkaars taken en organisatiebelangen zijn daarbij essentieel.

Aanbevelingen

- Formuleer een helder begrip van het Belang van het Kind en een duidelijke doelstelling en plan van aanpak voor het SKIV (inclusief *governance* structuur) en formaliseer dit binnen de betrokken organisaties, inclusief de ambtelijke opdracht. Het doel hiervan is duidelijkheid te creëren over de scope van het SKIV en de gezamenlijke doelstelling van het SKIV. Dat neemt niet weg dat het SKIV naar behoefte kan inspringen op actualiteiten/ontwikkelingen en daarmee de flexibiliteit van het samenwerkingsverband behoudt.
- Verduidelijk het mandaat en de bevoegdheden van het SKIV: het SKIV kan signaleren en adviseren over het Belang van het Kind en initiatief nemen tot verbetering van beleid, maar het SKIV neemt geen besluiten over zaken en stelt geen beleid vast. Dit kunnen enkel de individuele organisaties doen in afstemming met het departement.
- Wanneer het doel van het SKIV is vastgesteld, kijk dan of de juiste partners en functies zijn aangesloten bij het SKIV om dit doel te bereiken. Er kan

eventueel geëxperimenteerd worden met het incidenteel uitnodigen van relevante organisaties zoals Nidos, Jeugdzorg of het COA.

Werkwijze en samenwerking binnen het SKIV

Deelname aan het SKIV zorgt voor inzicht in de werkwijze en de taakopvatting van de verschillende organisaties, korte lijntjes, kennisdeling en diepere samenwerking. De SKIV-leden fungeren daarbij als een *linking pin* binnen de eigen organisatie die signalen ophalen, en aan de hand daarvan gezamenlijk actie ondernemen, informatie uitwisselen en zaken onderling afstemmen.

Het Directeurenoverleg, waarbij de directeuren vooral beslispunten doornemen, wordt voorbereid door de SKIV-leden. Voorbeelden van besproken onderwerpen zijn de voogdij en de rol van de gecertificeerde jeugdzorg instellingen (GI's) en de monitoring van het beleidskader voor kinderen met een kindbeschermingsmaatregel. De frequentie van het samenkomen van de directeuren (éénmaal per jaar) is te gering om dieper en inhoudelijk op de onderliggende problematiek in te gaan. Er bestaat ruimte om die samenwerking en betrokkenheid verder te intensiveren, maar dit is afhankelijk van de uiteindelijke doelstelling van het SKIV.

Niet alle SKIV-leden en contactpersonen Belang van het Kind zijn vrijgesteld voor hun werkzaamheden, wat gevolgen heeft voor hun inzet en de betrokkenheid van hun organisatie in het samenwerkingsverband. Er bestaat behoefte aan vaststelling van de benodigde capaciteit van de aangesloten organisaties, met name voor de secretaris en voorzitter van het SKIV.

De afvaardiging per organisatie verschilt in samenstelling qua functies en aangesloten onderdelen van de organisaties, wat de samenwerking binnen het SKIV soms bemoeilijkt. Zo ervaren de DJFC en de DT&V het als een gemis dat er vanuit de RvdK geen aparte beleidsadviseur van de landelijke beleidsstaf is aangesloten. Andere respondenten wijzen op het ontbreken van een vaste beslismedewerker of beleidsadviseur asiel vanuit de IND, wat het soms lastig maakt om asiel-gerelateerde onderwerpen te bespreken.

Het enthousiasme en de persoonlijke betrokkenheid van de individuele leden zijn zowel een bevorderende als een belemmerende factor voor het succes van het SKIV. Bevorderend omdat de bevoegenheid en betrokkenheid ervoor zorgen dat de leden ondanks het spanningsveld tussen het migratiebeleid en het jeugdbeleid het gesprek met elkaar aan blijven gaan. Belemmerend omdat door de (soms jarenlange) persoonlijke betrokkenheid het risico ontstaat dat leden het onderwerp naar zich toe trekken wat bredere inbedding binnen de organisaties bemoeilijkt.

Aanbevelingen

- Zorg voor roulatie onder de leden van het SKIV, waarbij een balans wordt gezocht tussen nieuwe en ervaren leden per deelnemende organisatie.
- Leg aan de hand van de herijkte doelstelling vast welke functies en hoeveel capaciteit de (uitvoerings)organisaties beschikbaar moeten stellen voor het SKIV. Dat geldt specifiek voor de secretarisrol en voorzittersrol. Stel per functie ook op hoofdlijnen de taakomschrijving vast; doe dit ook voor de contactpersonen Belang van het Kind.
- Herzie de afspraken over de inrichting en frequentie van het Directeurenoverleg. De basis hiervoor vormt de herijkte doelstelling van het SKIV. Onderzoek daarbij of het meerwaarde heeft ook met elkaar het gesprek aan te gaan over lastige thematiek en moeilijke of gevoelige casussen.

Positionering en bekendheid van het SKIV binnen de organisaties

Alle drie de uitvoeringsorganisaties hebben een lijst van vaste contactpersonen Belang van het Kind opgesteld en onderling gedeeld. De contactpersonen werken samen met de SKIV-leden van hun eigen organisatie, maar maken geen deel uit van het SKIV. De contactpersonenstructuur draagt bij aan de borging van de samenwerking en wordt door de contactpersonen als zeer prettig ervaren. Daarnaast zorgt deze structuur ervoor dat niet alleen SKIV-leden maar ook medewerkers uit het primaire proces gemakkelijker informatie uit kunnen wisselen en toegang hebben tot de andere uitvoeringsorganisaties.

Alle SKIV-leden wijzen op het belang van goede voorlichting over het Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures aan (nieuwe) medewerkers van de uitvoeringsorganisaties. De RvdK is op het gebied van voorlichting het meest actief. Toch zijn door capaciteitsgebrek sommige voorlichtingsbijeenkomsten alweer enige tijd geleden. Dit heeft gevolgen voor de mate waarin producten van het SKIV kunnen doorwerken binnen de daarvoor relevante organisaties.

Op dit moment is het SKIV vrij *bottom-up* vormgegeven door de betrokken medewerkers. Bij de IND is bijvoorbeeld het middenmanagement niet of nauwelijks betrokken bij het SKIV. Dit kan de institutionele inbedding en opvolging van afspraken van het SKIV binnen een grote organisatie zoals de IND bemoeilijken.

Aanbevelingen

- Stel een plan van aanpak op om afspraken en opgeleverde producten van het SKIV in te bedden in de organisaties. Bepaal via welke wegen het primaire proces van de uitvoeringsorganisaties hierover geïnformeerd moet worden.
- Onderzoek of reguliere voorlichting nodig is om de kennis binnen de uitvoering op pijl te houden. Houdt hier rekening mee bij het bepalen van de beschikbare capaciteit van medewerkers voor het SKIV.
- Onderzoek de mogelijkheid om het IND-middenmanagement verantwoordelijk te maken van de implementatie van afspraken en de producten van het SKIV. Dit kan bijdragen aan de inbedding van het SKIV.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding en doel onderzoek.....	9
1.2 Vraagstelling en afbakening	9
1.3 Onderzoeksmethode	10
1.4 Klankbordgroep.....	11
1.5 Leeswijzer	12
2 Betrokken organisaties en taakinvoering	13
2.1 Betrokken organisaties.....	13
2.2 Overlegstructuur	15
3 Doel en taken van het SKIV	17
3.1 Behaalde successen en geleerde lessen.....	18
3.2 Knelpunten en bijbehorende wensen voor de toekomst	19
4 Werkwijze en samenwerking binnen het SKIV.....	21
4.1 Behaalde successen en geleerde lessen.....	21
4.2 Knelpunten en bijbehorende wensen voor de toekomst	22
5 Positionering en bekendheid van het SKIV binnen de organisaties.....	25
5.1 Behaalde successen en geleerde lessen.....	25
5.2 Knelpunten en bijbehorende wensen voor de toekomst	26
6 Conclusies.....	29
7 Aanbevelingen	31
Bijlage 2 – Bronnen	35
Lijst van respondenten	35
Geraadpleegde bronnen.....	35
Bijlage 3 – Kamerbrief	37

Afkortingenlijst

A&B	Directie Asiel en Bescherming van de IND
AMV	Alleenstaande minderjarige vreemdeling
BvhK	Belang van het Kind (in vreemdelingrechtelijke procedures)
DG IND	Directeur-Generaal Immigratie- en Naturalisatiedienst
DGM	Directoraat-Generaal Migratie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid
DGSenB	Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid
DJFC	Directie Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid
DMB	Directie Migratiebeleid van het Ministerie van Justitie en Veiligheid
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
GI	Gecertificeerde Instelling (van de jeugdzorg)
HIND	Hoofddirecteur van de Immigratie- en Naturalisatiedienst
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IVRK	Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind
JenV	Ministerie van Justitie en Veiligheid
O&A	Afdeling Onderzoek en Analyse van de IND
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
RVN	Directie Regulier Verblijf en Nederlanderschap van de IND
SKIV	Samenwerkingsverband Kinderen in het Vreemdelingenbeleid
SUA	Directie Strategie en Uitvoeringsadvies van de IND

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

In januari 2020 is het Samenwerkingsverband Kinderen in het Vreemdelingenbeleid (SKIV) van start gegaan. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) werken samen binnen het SKIV. Verder zijn ook medewerkers vanuit de Directie Migratiebeleid (DMB) en vanuit de Directie Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen (DJFC) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid aangesloten.

Het SKIV is het vervolg van een meerjarig project 'Belang van het Kind centraal' dat liep van 2015 tot 2019.¹ Na de vaststelling van het 'Handelingsprotocol samenwerking tussen de RvdK, de IND en de DT&V' per december 2019 is het project omgevormd tot het SKIV. De doelstelling van het SKIV staat beschreven in de Kamerbrief van maart 2020: "*Met de samenwerking wordt beoogd dat het belang van het kind voldoende wordt meegenomen, er recht wordt gedaan aan de positie van kinderen in het vreemdelingenproces en dat dit proces ten aanzien van kinderen transparant is.*"²

In september 2020 hebben de directeuren van de betrokken organisaties de wens geuit om de samenwerking binnen het SKIV te evalueren. De Directeur-Generaal (DG) IND heeft de afdeling Onderzoek en Analyse (O&A) verzocht om dit evaluatieonderzoek uit te voeren. Het doel van deze evaluatie is om geleerde lessen en verbeterpunten voor de samenwerking binnen het SKIV in kaart te brengen. Deze punten kunnen gebruikt worden bij een eventuele doorontwikkeling van het SKIV.

1.2 Vraagstelling en afbakening

De SKIV-leden hebben een aantal concept onderzoeksvragen voorgelegd aan O&A die zij graag beantwoord zouden zien. Na overleg is besloten om hier een selectie uit te maken omdat sommige vragen buiten de scope van dit onderzoek vielen of niet goed beantwoord konden worden. Uiteindelijk heeft O&A de volgende lijst van onderzoeksvragen geformuleerd, welke gestructureerd zijn per thema:

Doel en taken van het SKIV

1. Wat was het doel van het SKIV en in welke mate is dit behaald volgens de deelnemende organisaties?
2. In hoeverre volstaan de vastgelegde bevoegdheden van de leden van het SKIV om het doel van het SKIV te verwezenlijken?

Organisatie en positionering van het SKIV

3. Wat zijn de geleerde lessen over de wijze waarop het SKIV georganiseerd is vanuit de drie betrokken uitvoeringsorganisaties en de twee beleidsdirecties?
4. Wat zijn de geleerde lessen over de bekendheid van het SKIV binnen de deelnemende organisaties?

¹ In augustus 2018 is het Project 'Belang van het Kind centraal' geëvalueerd. Bron: Project 'Belang van het Kind Centraal' (2018), *180810 evaluatiedocument*.

² Brief aan de Tweede Kamer, 10 maart 2020, *Samenwerkingsverband ten behoeve van kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures*, kenmerk 2799853, KST 19637-2590, p. 2.

Werkwijze en rolvastheid binnen het SKIV

5. Hoe kijken de leden van het SKIV aan tegen hun eigen rol en die van de andere deelnemende organisaties?
6. Hoe gaan de deelnemende organisaties om met het spanningsveld tussen jeugdrecht en vreemdelingenrecht tijdens de overleggen van het SKIV?
7. Wat zijn eventuele *best practices* en knelpunten binnen de werkwijze van het SKIV?

Samenwerking tussen de betrokken organisaties

8. Wat zijn de geleerde lessen over de structurele kennisdeling tussen de betrokken organisaties?
9. Hoe ervaren de leden van het SKIV de onderlinge samenwerking en communicatie tussen de organisaties?
10. Wat zijn de geleerde lessen over de samenwerking tussen de betrokken organisaties?

Gedurende het onderzoek bleek dat de vierde en achtste onderzoeksvraag minder relevant waren. Daarnaast overlaptten de antwoorden op de onderzoeksvragen over werkwijze en samenwerking grotendeels. Hierop heeft O&A besloten om niet alle onderzoeksvragen apart te beantwoorden in dit eindrapport. In plaats daarvan zijn de bevindingen, conclusies en aanbevelingen per thema samengenomen, waarbij de volgorde enigszins is aangepast omwille van de logica en leesbaarheid.

De onderzoeksperiode gaat terug tot de start van het SKIV in januari 2020 en loopt tot aan de start van dit onderzoek in januari 2022. De evaluatie richtte zich met deze afbakening op het SKIV en laat het eerdere project 'Belang van het kind centraal' (2015-2019) buiten beschouwing. De focus van het onderzoek lag op het *proces* en de *organisatie* van het SKIV, ten aanzien van de positionering en werkwijze en de samenwerking tussen de betrokken organisaties. Een inhoudelijke toets van de wijze waarop SKIV-leden het Belang van het Kind meewegen (*product en effect* van het SKIV) viel buiten de *scope* van het onderzoek.

1.3 Onderzoeksmethode

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van *deskresearch*, interviews en observaties en een focusgroep met de SKIV-leden.

Deskresearch

Er is gebruik gemaakt van *deskresearch* om inzicht te krijgen in het doel, de taakopvatting, bevoegdheden en werkwijze van het SKIV. Hiervoor heeft O&A een groot aantal interne en openbare documenten van en over het SKIV geraadpleegd en geanalyseerd. Veel van deze documenten waren beschikbaar via de digitale samenwerkingsruimte van het SKIV, welke door de IND-secretaris (zie [hoofdstuk 2](#)) wordt bijgehouden. Het gaat hierbij om notulen en agenda's van SKIV-overleggen, nota's en Kamerbrieven, procesbeschrijvingen en handleidingen, eerdere (onderzoeks)rapporten en presentaties. Daarnaast zijn ter achtergrondinformatie enkele rapporten over het spanningsveld tussen het jeugdrecht en het vreemdelingenrecht en relevante verslagen en rapporten van het eerdere Project 'Belang van het Kind Centraal' bestudeerd. De volledige lijst van geraadpleegde bronnen is opgenomen in [Bijlage 1](#).

Interviews en observaties

O&A heeft voor dit onderzoek een groot aantal (groeps)interviews gehouden. Daarbij zijn elf van de huidige twaalf SKIV-leden en één voormalig lid van het SKIV

geïnterviewd.³ De focus van deze interviews lag op het doel, de taken, de werkwijze en samenwerking van het SKIV. Tevens zijn de vijf (plaatsvervangend) directeurs van de betrokken organisaties geïnterviewd, deze gesprekken gingen met name over het doel en doelbereik, organisatie en wensen voor de toekomst van het SKIV. Daarnaast hebben de onderzoekers van O&A met twee tot drie contactpersonen Belang van het Kind gesproken over de bekendheid en positionering van het SKIV.⁴ Voor alle interviews is gebruik gemaakt van semigestructureerde *interview outlines* die vooraf met de respondenten zijn gedeeld. Na afloop hebben de respondenten een gespreksverslag op hoofdlijnen ontvangen. De volledige lijst met respondenten is opgenomen in [Bijlage 1](#).

Verder zijn de onderzoekers van O&A aangesloten bij het driewekelijks overleg van het SKIV en bij het overleg van de Kennisgroep 'Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens' (8 EVRM) van de IND, welke eens per zes weken bijeenkomt. Het doel van de deelname aan deze overleggen was om inzicht te verkrijgen in de onderwerpen die besproken worden en om de samenwerking binnen het SKIV en de communicatie tussen het SKIV en de Kennisgroep 8 EVRM te observeren.

Focusgroep

Aan het eind van de interviewronde met de afzonderlijke uitvoeringsorganisaties en beleidsdirecties heeft O&A een focusgroep met alle SKIV-leden georganiseerd. Het doel van deze bijeenkomst was om meer inzicht te verkrijgen in enkele dilemma's die tijdens de interviews ter sprake zijn gekomen en om geobserveerde verschillen van inzicht tussen de betrokken organisaties te toetsen. De centrale vragen die tijdens de focusgroep gesteld zijn luiden als volgt: '*waar is het SKIV nu van?*' en '*waar zou het SKIV in de toekomst van moeten zijn?*'. De deelnemers zijn van tevoren gevraagd om op deze vragen te reflecteren. Na afloop is een verslag van de discussie op hoofdlijnen rondgestuurd.

1.4

Klankbordgroep

Voor dit onderzoek heeft O&A een klankbordgroep ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van vier van de vijf organisaties betrokken bij het SKIV.⁵ De leden van de klankbordgroep waren bekend met het SKIV, maar sluiten zelf niet bij het SKIV aan. Om de objectiviteit en de methodologische verantwoording te vergroten is de klankbordgroep aangevuld met een onafhankelijke onderzoeker van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).

De klankbordgroep had een adviserende rol: de leden hebben niet-bindend advies aan de onderzoekers van de afdeling O&A gegeven. De eindverantwoordelijkheid voor het onderzoek lag bij O&A. Tijdens de onderzoeksperiode is de klankbordgroep tweemaal (digitaal) bij elkaar gekomen: eenmaal voor een introductie op het onderzoeksproces en eenmaal om het conceptrapport te bespreken. De feedback van de klankbordgroep is verwerkt in de definitieve versie van het eindrapport, waarbij de leden een schriftelijke terugkoppeling hebben ontvangen hoe hun feedback is verwerkt.

³ Het twaalfde lid is pas in de loop van het onderzoek haar werkzaamheden voor het SKIV gestart.

⁴ De lijst met namen van de contactpersonen zijn door de SKIV-leden aangeleverd waarna O&A een beredeneerde selectie heeft gemaakt.

⁵ De DJFC nam geen deel aan de klankbordgroep.

1.5 Leeswijzer

Door het hele document zijn [hyperlinks](#) aangebracht in de tekst om op een snelle manier te kunnen navigeren naar de relevante paragraaf of het betreffende hoofdstuk.

Het rapport start met een korte beschrijving van de betrokken organisaties en hun taakinvulling binnen het SKIV in [hoofdstuk 2](#). Ook wordt in dit hoofdstuk de overlegstructuur van het SKIV toegelicht.

Omwille van de leesbaarheid van het eindrapport worden niet alle onderzoeksvragen zoals genoemd in [paragraaf 1.2](#) apart beantwoord. In plaats daarvan hebben de onderzoekers ervoor gekozen om de bevindingen, conclusies en aanbevelingen te structureren volgens de centrale thema's van het onderzoek. Daarbij zijn de thema's werkwijze en samenwerking van het SKIV samengenomen vanwege de raakvlakken en overlap tussen deze thema's. Verder is de volgorde van de thema's gewijzigd: in dit rapport wordt eerst de werkwijze en samenwerking binnen het SKIV behandeld en daarna pas de positionering en bekendheid.

De hoofdstukken 3, 4 en 5 vormen de kern van het rapport en kennen eenzelfde opbouw. Bovenaan het hoofdstuk staat steeds kort weergegeven welke bronnen gebruikt zijn voor de bevindingen. In de eerste paragraaf worden de behaalde successen en geleerde lessen weergegeven. De tweede paragraaf behandelt vervolgens de geobserveerde knelpunten en wensen voor de toekomst van het SKIV. [Hoofdstuk 3](#) gaat in op het doel en de taken van het SKIV. In [hoofdstuk 4](#) worden de werkwijze en de samenwerking binnen het SKIV besproken. De positionering en bekendheid van het SKIV binnen de (uitvoerings)organisaties komen in [hoofdstuk 5](#) aan bod.

In [hoofdstuk 6](#) staan de eindconclusies en het rapport eindigt met een serie aanbevelingen in [hoofdstuk 7](#). De lijst van respondenten en geraadpleegde bronnen voor dit onderzoek zijn opgenomen in [bijlage 1](#), terwijl [bijlage 2](#) de Kamerbrief over het SKIV van maart 2020 bevat.

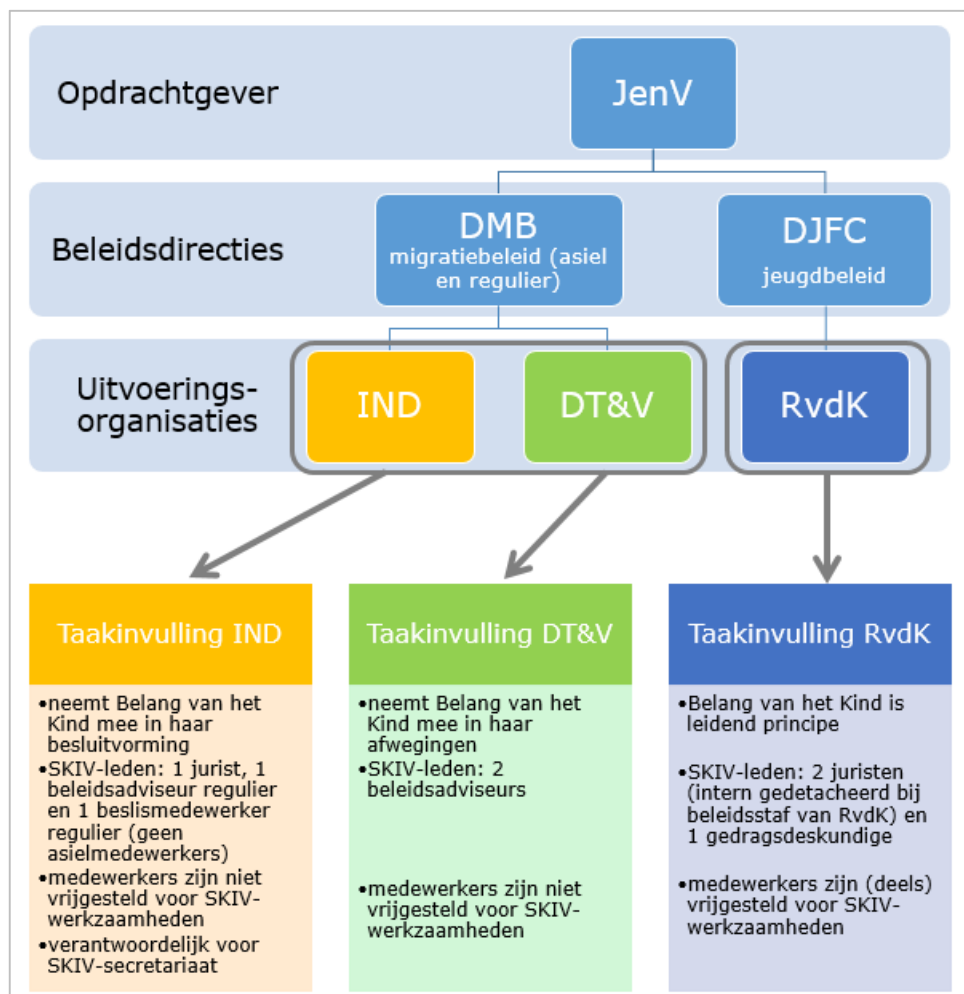
2 Betrokken organisaties en taakinvinging

In dit hoofdstuk volgt een korte beschrijving van de taakinvinging van de betrokken organisaties en de overlegstructuur van het SKIV.

2.1 Betrokken organisaties

Het SKIV is een samenwerkingsverband tussen drie uitvoeringsorganisaties: de RvdK; de IND; en de DT&V. Daarnaast sluiten ook nog twee beleidsdirecties van het ministerie van JenV aan bij het SKIV: de DMB van het Directoraat-Generaal Migratie (DGM) en de DJFC van het Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen (DGSenB). De leden van het SKIV vertegenwoordigen hun eigen organisatie. De taakinvinging per organisatie binnen het SKIV is samengevat in figuur 1 en wordt hieronder kort toegelicht.

Figuur 1 – Schematische weergave van de betrokken organisaties bij het SKIV

De Immigratie- en Naturalisatiedienst

- De IND neemt het Belang van het Kind mee in haar besluitvorming, maar dit is niet het enige belang dat de IND meeweegt.

- De IND levert drie leden voor het SKIV: één jurist van de Directie Juridische Zaken, één beleidsadviseur Regulier Verblijf en Nederlandschap van de Directie Strategische Uitvoeringsadvies (SUA/ARVN) en één medewerker behandelen en ontwikkelen van de Directie Regulier Verblijf en Nederlandschap (RVN). Laatstgenoemde verzorgt het secretariaat van het SKIV en houdt de gezamenlijke digitale samenwerkingsruimte bij.⁶ De beleidsadviseur van SUA adviseert de Directeur-Generaal van de IND over het SKIV en het Belang van het Kind.
- De IND neemt het Belang van het Kind mee in zowel de asielprocedure als bij aanvragen van reguliere migranten. Er zijn geen asielmedewerkers (beslismedewerkers of beleidsadviseurs) van de IND betrokken bij het SKIV. Daarbij moet worden opgemerkt dat de meeste zaken waarbij het Belang van het Kind speelt worden behandeld door de Directie RVN.
- De IND-leden zijn niet formeel vrijgesteld voor hun werkzaamheden voor het SKIV. De beleidsadviseur beschouwt het SKIV als onderdeel van zijn dossiers en voor de jurist vormt het SKIV onderdeel van haar functie. De medewerker behandelen en ontwikkelen is mede vanwege zijn rol als secretaris en contactpersoon Belang van het Kind binnen de IND veel tijd aan het SKIV kwijt, maar dit vormt geen onderdeel van zijn formele takenpakket. Zijn werkzaamheden voor het SKIV zijn gebaseerd op informele afspraken met de verantwoordelijke manager.
- Het voorzitterschap van het SKIV rouleert periodiek tussen de deelnemende organisaties en de verantwoordelijke beleidsdirecties: de IND-beleidsadviseur zat het SKIV tot en met oktober 2020 voor.

De Dienst Terugkeer en Vertrek

- Het terugkeerbelang is voor de DT&V leidend, en binnen dat kader neemt zij het Belang van het Kind mee in haar afwegingen.
- De DT&V levert twee leden voor het SKIV: twee beleidsadviseurs van de Directie Strategisch Advies en Juridische Zaken. Zij adviseren de Algemeen Directeur van de DT&V over het SKIV en het Belang van het Kind.
- De DT&V-leden zijn niet formeel vrijgesteld voor hun werkzaamheden voor het SKIV, deelname maakt onderdeel uit van hun portefeuille. Zij sluiten niet elk SKIV-overleg gezamenlijk aan.

De Raad voor de Kinderbescherming

- Het Belang van het Kind is voor de RvdK het leidende principe en voornaamste belang voor al zijn werkzaamheden. In zijn werk voor het SKIV is dit verbijzonderd naar het Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures. De RvdK beoordeelt op pedagogische gronden wat voor de ontwikkeling van het betreffende kind de noodzakelijke voorwaarden zijn.⁷
- De RvdK levert drie leden voor het SKIV: twee juristen en één gedragsdeskundige/jeugdpsycholoog. Er zijn geen aparte beleidsmedewerkers van de RvdK aangesloten bij het SKIV. De twee deelnemende juristen zijn werkzaam bij de landelijke beleidsstaf van de RvdK. Daarmee zijn zij verantwoordelijk voor zowel beleidsmatige als uitvoeringstechnische zaken waar het gaat om vreemdelingen binnen de

⁶ Deze samenwerkingsruimte is toegankelijk voor alle leden van het SKIV. Agenda's en verslagen van overleggen worden door de secretaris hier opgeslagen, evenals correspondentie van en over het SKIV. Verder bevat de samenwerkingsruimte een overzicht van alle (afgesloten en lopende) actiepunten en andere relevante documenten, waardoor het tevens een archief-functie heeft. De secretaris van het SKIV is veel tijd kwijt aan het bijhouden van de samenwerkingsruimte.

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, *Lijst van vragen en antwoorden*, Vastgesteld 19 november 2020, KST 19367-2678, p. 9.

RvdK. Zij adviseren Hoofddirecteur van de RvdK over het SKIV en het Belang van het Kind. De gedragsdeskundige kan adviseren over specifieke casuïstiek en pedagogische vraagstukken.

- De RvdK-leden (m.u.v. de gedragsdeskundige) zijn voor 24 uur per week vrijgesteld voor hun werkzaamheden voor het SKIV. Zij sluiten allen aan bij de SKIV-overleggen. Beide juristen fungeren tevens als contactpersoon Belang van het Kind (zie ook [hoofdstuk 5](#)).
- Eén van de RvdK-juristen zit sinds maart 2022 het SKIV voor.

De Directie Migratiebeleid

- De DMB gaat over het migratiebeleid, waaronder zowel het asielbeleid als regulier migratiebeleid vallen.
- Vanuit de DMB sluiten drie leden gezamenlijk bij het SKIV aan: één beleidsmedewerker Regulier en twee beleidsmedewerkers Asiel die samen verantwoordelijk zijn voor één portefeuille.
- Deelname aan het SKIV valt binnen de portefeuille van de DMB-leden, er is niet formeel vastgesteld hoeveel tijd zij aan het SKIV (mogen) besteden.
- In de periode november 2020 tot en met februari 2022 zat één van de DMB-beleidsmedewerkers het SKIV voor.

De Directie Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen

- De DJFC gaat over het jeugdbeleid, Belang van het Kind is één van de onderwerpen die daaronder valt.
- Vanuit de DJFC sluit één beleidsmedewerker aan bij het SKIV; zij is accounthouder van de RvdK binnen haar directie.
- Deelname aan het SKIV valt binnen haar portefeuille, er is niet formeel vastgesteld hoeveel tijd zij aan het SKIV (mag) besteden.

Samenwerking binnen het SKIV: *"In de samenwerking bepaalt de RvdK in zijn rapportage wat een bepaald kind nodig heeft om veilig op te kunnen groeien, waarbij de RvdK zich niet uitlaat over het verblijfsrecht. De IND beoordeelt of dit kind recht heeft op verblijf. Als dat niet het geval is registreert de DT&V het vertrek, met aandacht voor de behoeften van het kind. De IND betreft, indien nodig, het deskundig oordeel van de RvdK over de ontwikkeling van een kind bij zijn besluit over (voortzetting van) het verblijf. De DT&V toetst, in het geval van een onder toezicht gesteld kind, of het kan worden overgedragen aan het land van herkomst."*⁸

2.2

Overlegstructuur

Het SKIV kent twee vaste overleggen: het SKIV-overleg op medewerkersniveau en het Directeurenoverleg. Daarnaast sluiten enkele SKIV-leden aan bij het overleg van de contactpersonen Belang van het Kind (zie ook [Hoofdstuk 5](#)).

Het SKIV-overleg⁹

De SKIV-leden komen ééns per drie weken bij elkaar voor overleg. De agenda voor de overleggen wordt vooraf samengesteld door de voorzitter in samenwerking met de secretaris en gedeeld via een digitale samenwerkingsruimte, net als het verslag achteraf. De agenda bestaat in iedere geval uit de volgende vaste onderwerpen: Vaststellen van het verslag van de vorige keer en het bespreken van de

⁸ Brief aan de Tweede Kamer, 10 maart 2020, *Samenwerkingsverband ten behoeve van kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures*, kenmerk 2799853, KST 19637-2590, p. 2.

⁹ Tekst ontleend aan een conceptversie van Reglement SKIV van augustus 2021. Tijdens het laatste Directeurenoverleg van februari 2022 zijn de Directeuren akkoord gegaan met het opstellen van een formeel reglement voor het SKIV, dat gebaseerd dient te worden op de uitkomsten van deze evaluatie.

actiepuntenlijst en de planning. De onderwerpen waar het SKIV zich tijdens deze overleggen over buigt zijn gebaseerd op een actiepuntenlijst.¹⁰ Ieder SKIV-lid kan daarnaast ad hoc onderwerpen agenderen. De SKIV-leden bespreken deze onderwerpen maar er wordt niet gestemd; hiertoe hebben de leden geen mandaat.

Het Directeurenoverleg¹¹

Het Directeurenoverleg bestaat uit de directeuren van de drie deelnemende uitvoeringsorganisaties en van de beleidsdirecties. Het directeurenoverleg komt ten minste één keer per jaar samen voor overleg. De SKIV-leden stellen vooraf een agenda voor het Directeurenoverleg samen met concrete bespreek- en beslispunten.¹² Het Directeurenoverleg bespreekt deze punten en neemt waar nodig in collegiaal verband besluiten.

Het contactpersonenoverleg

Hoewel geen formeel onderdeel van het SKIV, is het contactpersonenoverleg Belang van het Kind wel belangrijk voor het SKIV. De RvdK, de IND en de DT&V hebben allemaal een aantal contactpersonen Belang van het Kind aangewezen. Twee van de drie SKIV-leden van de RvdK en één van de SKIV-leden van de IND vervullen een dubbelrol; zij zijn tevens contactpersoon Belang van het Kind.

De IND kent momenteel 3/4 contactpersonen geplaatst op de locaties Den Haag, Den Bosch en Zwolle, de DT&V heeft 5/6 contactpersonen verspreid over het land en de RvdK heeft 17 contactpersonen verspreid over de 10 regiokantoren. Deze contactpersonen vervullen een brugfunctie tussen het SKIV en de medewerkers van het primaire proces (raadsonderzoekers, juristen, hoor- en beslismedewerkers en regievoerders). Daarnaast onderhouden zij het contact met de contactpersonen van de andere uitvoeringsorganisaties en fungeren zij als primaire vraagbaak voor collega's en ketenpartners over het Belang van het Kind binnen de eigen organisatie.¹³ De contactpersonen overleggen eens per half jaar, waarbij ervaringen worden gedeeld en casuïstiek wordt besproken.

Naast deze drie overleggen zijn er ook nog andere gremia in de afzonderlijke organisaties waar casuïstiek over Belang van het Kind wordt besproken: zo heeft de IND een aparte kennisgroep 8 EVRM waar (onder andere) casuïstiek wordt besproken waar Belang van het Kind meespeelt. In die gevallen sluit de RvdK ook aan. De RvdK kent ook een eigen overlegstructuur voor de contactpersonen Belang van het Kind waarin informatie wordt uitgewisseld tussen de verschillende regiokantoren van de RvdK.

¹⁰ Per mei 2022 bestaat de lijst van actiepunten uit de volgende onderwerpen: Monitoring van het beleidskader voor kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel overdraagbaarheid; NIFP pilot; voorlichting over het SKIV en Belang van het Kind; ontwikkeling van de handleiding en voorlichting voor IND-medewerkers hoe het belang van het kind te toetsen; samenloop jeugd strafrecht en vreemdelingenrecht; Voogdij; evaluatie van de samenwerking binnen het SKIV; illegale opnemings; amv's; AVG protocol; Dublin en nareizende familieleden; Nota pleegkinderen; WODC rapport; Menselijke maat. Bron: SKIV samenwerkingsruimte, geraadpleegd op 13 mei 2022.

¹¹ Onderstaande tekst is gebaseerd op een eerste conceptversie van Reglement SKIV van augustus 2021.

¹² Voorbeelden van beslis- en bespreekpunten die tijdens het Directeurenoverleg in 2020 en in 2022 de revue hebben gepasseerd: de samenloop van jeugdstrafrecht en vreemdelingenrecht; voogdij en de rol van GI's; de evaluatie van het SKIV; monitoring van het beleidskader voor kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel; bevoegdheden van het SKIV; deskundigenrapporten van pedagogen; samenwerking met GI's en Nidos bij kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel.

¹³ Project 'Belang van het Kind Centraal' (2018), 180104 Afspraken rol contactpersoon in project belang van het kind.

3 Doel en taken van het SKIV

In dit hoofdstuk staan het doel en de taken van het SKIV centraal. Daarbij komen zowel de behaalde successen en geleerde lessen aan bod, als de knelpunten en wensen voor de toekomst. Deze bevindingen zijn gebaseerd op interviews met de SKIV-leden en directeuren, op de uitkomsten van de focusgroep en op *deskresearch* van openbare bronnen en interne documenten van de digitale SKIV-samenwerkingsruimte.

Het SKIV heeft als taak *“om te borgen dat er vanuit meerdere disciplines gezamenlijk aandacht voor kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures is.”*¹⁴ Het doel van het SKIV staat onderaan de Kamerbrief van maart 2020: *“Met de samenwerking wordt beoogd dat het belang van het kind voldoende wordt meegenomen, er recht wordt gedaan aan de positie van kinderen in het vreemdelingenproces en dat dit proces ten aanzien van kinderen transparant is.”*¹⁵

Om deze taak uit te kunnen voeren hebben de betrokken directeuren tijdens het Directeurenoverleg op 16 september 2020 ingestemd met de een lijst van bevoegdheden van het SKIV:¹⁶

1. coördineren van individuele zaken opdat de medewerkers binnen de verschillende organisaties elkaar kunnen vinden in de betreffende zaak;
2. signaleren van knelpunten binnen de verschillende organisaties en deze voorleggen aan het directeurenoverleg;
3. het adresseren van de noodzakelijkheid van beleid, het ontwikkelen van beleid en dit bespreken in het directeurenoverleg;
4. het doorlopend binnen de verschillende organisaties beschikbaar stellen van actuele expertise over minderjarige vreemdelingen;
5. het doorlopend vestigen van aandacht voor het Belang van het Kind binnen vreemdelingrechtelijke procedures.

Tijdens de focusgroep heeft O&A expliciet gevraagd hoe de SKIV-leden zelf hun taken en bevoegdheden zien. De afzonderlijke antwoorden zijn daarna, met instemming van de SKIV-leden, als volgt samengevat: de SKIV-leden zijn verantwoordelijk voor het gezamenlijk signaleren van onderwerpen die het Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures raken. Vervolgens stemmen de leden met elkaar af hoe zij dit onderwerp in de eigen organisatie terugbrengen, om daarna de eigen organisatie te adviseren hoe het beste met deze onderwerpen om te gaan. In die zin functioneert het SKIV (bij monde van de leden) als expertisecentrum. Het SKIV kan daarnaast de noodzakelijkheid van beleid over deze onderwerpen *signaleren*, adviseren en meedenken over de ontwikkeling van beleid, maar kan geen beleid vaststellen, dit kunnen alleen de afzonderlijke organisaties in afstemming met het departement.

¹⁴ Brief aan de Tweede Kamer, 10 maart 2020, *Samenwerkingsverband ten behoeve van kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures*, kenmerk 2799853, KST 19637-2590, p. 1.

¹⁵ Ibidem, p. 2.

¹⁶ Oorspronkelijk bevatte deze lijst van bevoegdheden nog één extra punt: *“Raadgevend adviseren in individuele zaken aan de verschillende organisaties”*, maar dit punt riep vragen op tijdens het Directeurenoverleg van september 2020 omdat het SKIV geen mandaat heeft om te beslissen over individuele zaken. In latere documenten komt deze bevoegdheid niet meer terug. Bron: SKIV (2020), *200916 Verslag directeurenoverleg*.

3.1 Behaalde successen en geleerde lessen

Belangrijkste succes

- De betrokken uitvoeringsorganisaties en beleidsdirecties vinden zonder uitzondering dat het goed is dat het SKIV bestaat en zien graag dat het SKIV voortgezet wordt. Wanneer gevraagd naar behaalde successen noemen zij dat de betrokken partijen elkaar (beter dan voorheen) weten te vinden, dat zij het gesprek met elkaar aangaan, dat zij informatie met elkaar delen en dat zij een netwerk van contactpersonen hebben gevormd.

Proces- en productresultaten

- Een andere veelgehoorde reactie is dat het succes van het SKIV is dat het samenwerkingsverband (nog steeds) bestaat en dat de verschillende organisaties beter dan voorheen 'elkaars taal spreken' waar het gaat om kinderen in het vreemdelingenbeleid. Dit zijn 'zachte' of procesresultaten die voortkomen uit de onderlinge samenwerking. Het enthousiasme en de persoonlijke betrokkenheid van verschillende SKIV-leden wordt veelal als belangrijke verklarende factor voor deze successen genoemd.
- Daarnaast zijn enkele 'harde' of productresultaten te noemen, waarbij wél naar een concreet punt of product is toegewerkt door het SKIV: de totstandkoming van het beleidskader voor kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel maar ook het gegeven dat de IND vaker dan vóór de oprichting van het SKIV de RvdK vraagt om onderzoek te doen naar Dublin- en Chavez-zaken.¹⁷ Deze producten zijn het gevolg van de specifieke inspanningen en advisering van bepaalde SKIV-leden voor wie deze producten van belang zijn: de IND, de DT&V en de RvdK voor het beleidskader kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel.

Geleerde les

- Een geleerde les is de noodzaak om te blijven werken aan het onderlinge vertrouwen en respect tussen de organisaties. Het SKIV opereert op het spanningsveld tussen jeugdrecht en het vreemdelingenrecht, waardoor de onderlinge relaties kunnen schuren. Het onderhouden van elke werkrelatie vereist een doorlopende investering van alle partners, en het SKIV vormt hier geen uitzondering op. Bij een dergelijke relatie met schurende belangen zijn niet alleen acceptatie en wederzijds begrip voor elkaars taken essentieel, maar ook respect voor de onderlinge verschillen. SKIV-leden wijzen daarbij vaak op het belang van rolvastheid, waarbij de leden "*gecommitteerd moeten zijn aan het gezamenlijke doel en resultaat enerzijds én dat de deelnemers eigen autonomie van verantwoordelijkheid en handelen behouden gekoppeld aan hun functie en organisatie*".¹⁸ Sommige respondenten menen dat de rolvastheid en het onderlinge respect voor de verschillen in de loop van de tijd op de achtergrond zijn geraakt, wat nadelig kan zijn voor het onderlinge vertrouwen en respect.

¹⁷ Hoewel dit nu vaker dan voorheen gebeurt, wijzen enkele respondenten erop dat er ruimte is om nog meer zaken aan de RvdK voor te leggen. Zie ook [paragraaf 5.2](#) voor het opvragen van RvdK deskundigenadviezen en onderzoek bij Chavez-zaken.

¹⁸ Schurink, E. (2020), *Beïnvloeden van interpersoonlijke dynamiek in een samenwerkingsproces... hoe dan...?!* (Samenvatting), Bestuurs- en Organisationswetenschap, Universiteit Utrecht, p. 4.

3.2 Knelpunten en bijbehorende wensen voor de toekomst

Onduidelijke en open doelstelling

- Het SKIV is relatief 'organisch' tot stand gekomen en wordt gekenmerkt door een bottom-up aanpak. De startnotitie voor het project 'Belang van het Kind Centraal' uit 2015 is weliswaar opgesteld na een vraag van de toenmalige DG Migratie, maar de invulling van het SKIV en haar voorloper gebeurde voornamelijk door individuele medewerkers. Een van de gevolgen hiervan is dat het doel en de taak van het SKIV pas met de publicatie van de Kamerbrief van maart 2020 op papier zijn vastgelegd. O&A constateert dat uit de Kamerbrief niet duidelijk wordt wat onder 'voldoende meenemen (van het Belang van het Kind)' wordt verstaan. Van een transparant proces is daarom dan ook geen sprake. Hetzelfde geldt voor de taakomschrijving van het SKIV: er wordt niet duidelijk gemaakt hoe aandacht voor kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures geborgd moet worden. Dit knelpunt speelt nog altijd: in het coalitieakkoord 2021-2025 wordt het Belang van het Kind expliciet genoemd, maar ook daar wordt gesproken over het 'beter meewegen', en dan enkel in de asielpcedure.¹⁹ Een dergelijke open doelstelling zonder duidelijke handvatten brengt het risico met zich mee dat alle betrokken partijen hier hun eigen invulling aangeven en dat de inzet een vrijblijvend karakter krijgt.
- Onder diverse leden en directeurs van het SKIV bestaat de wens om de doelstelling te verduidelijken en een bijbehorende plan van aanpak van het SKIV en te formaliseren. Dit draagt ook bij aan een betere borging van het SKIV worden binnen de organisaties. De noodzaak tot een herijking van de doelstellingen van het SKIV en het opstellen van een operationele samenwerkingsagenda is overigens al in 2020 benoemd.²⁰ Ten slotte zou het mandaat van het SKIV nogmaals bevestigd moeten worden door de betrokken directeurs. Het SKIV heeft een adviserende rol richting collega's en ambtelijke leiding van de eigen organisaties, maar het SKIV heeft geen beslissingsbevoegdheid.

Scope van het samenwerkingsverband

- Een ander punt van aandacht is de rol van beleid en beleidsvorming binnen het SKIV. Het SKIV is met name op uitvoeringszaken gericht. Beleidspunten worden slechts incidenteel besproken. Daarbij is de rol van de twee beleidsafdelingen en van individuele beleidsmedewerkers binnen het SKIV niet voor iedereen duidelijk. Zo merkt de DJFC op dat er bij SKIV overleggen vrijwel geen beleidsmatige vraagstukken aan bod komen, waardoor continue betrokkenheid van beleidsmedewerkers bij het SKIV niet nodig is. Bovendien kan het SKIV geen beleid vaststellen namens haar leden, zij kan de betrokken organisaties enkel adviseren over te ontwikkelen beleid.
- Over een eventuele splitsing van de beleidsagenda en uitvoeringsaanleggen binnen het SKIV zijn de meningen verdeeld, zowel op medewerkersniveau als onder de directeurs. Respondenten van

¹⁹ "In navolging van een van de aanbevelingen van deze commissie beziet het Kabinet op korte termijn hoe in de asielpcedure het belang van het kind beter meegewogen wordt, daarmee rekening houdend met internationale jurisprudentie en het beleid in ons omringende landen." Bron: VVD, D66, CDA en Christenunie (2021), *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst. Coalitieakkoord 2021-2025*, p. 41.

²⁰ Schurink, E. (2020), *Beïnvloeden van interpersoonlijke dynamiek in een samenwerkingsproces... hoe dan...?!* (Samenvatting), Bestuurs- en Organisationswetenschap, Universiteit Utrecht, pp. 6-7.

de DT&V, de RvdK en de DMB denken dat beleid en uitvoering binnen het SKIV niet van elkaar gescheiden kunnen worden omdat deze zaken te sterk met elkaar zijn verbonden. Zij zijn dan ook geen voorstander van de wens van de DJFC en van sommige respondenten werkzaam voor de IND om het SKIV te splitsen in een beleidsoverleg en een uitvoeringsoverleg.

- Op papier houdt het SKIV zich bezig met alle kinderen in het vreemdelingendomein. In de praktijk richt het SKIV zich voornamelijk op signalen over kinderen in het reguliere domein. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat niet alle relevante partijen zijn aangehaakt wanneer het gaat om kinderen in de asielprocedure. Dit geldt met name voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's): zo zitten Nidos en het COA niet aan tafel bij het SKIV, en ook de verantwoordelijke dossierhouder amv's van de IND sluit niet standaard aan. Hierdoor ontstaan parallelle overlegstructuren met Nidos, het COA en andere Gecertificeerde Instellingen (GI's) van de jeugdzorg, bijvoorbeeld over overlast gevende amv's. Niet alle respondenten ervaren dit als problematisch; zij vinden dat het SKIV nu al groot genoeg is en houden de soms moeizame discussie met Nidos liever buiten het SKIV. O&A constateert dat de wens om het (incidenteel) betrekken van Nidos en andere partijen bij het SKIV per organisatie verschilt, maar ook tussen medewerkers en directeuren. Verschillende directeuren wijzen op de noodzaak om eerst de doelstelling van het SKIV te verduidelijken en dat daarna pas gekeken kan worden of alle relevante partijen aangesloten zijn.

4 Werkwijze en samenwerking binnen het SKIV

Dit hoofdstuk gaat in op geleerde lessen, knelpunten en toekomstwensen over de werkwijze en samenwerking binnen het SKIV. Deze bevindingen zijn gebaseerd op interviews met de SKIV-leden en directeuren en op de uitkomsten van de focusgroep. Achtergrondinformatie over de algemene werkwijze van het SKIV staat in [paragraaf 2.2](#).

4.1 Behaalde successen en geleerde lessen

Belangrijkste successen/resultaten

- Alle betrokken organisaties zien de meerwaarde van het SKIV. Een belangrijke reden hiervoor is dat de uitvoeringsorganisaties door het SKIV inzicht krijgen in de werkwijze en de taakstelling van de andere organisaties. Daarnaast zorgt het SKIV voor korte lijntjes, kennisdeling en diepere samenwerking. De uitvoeringsorganisaties weten elkaar beter te vinden in verschillende soorten zaken waarin het Belang van het Kind een rol speelt. Dit werkt ook door naar partijen buiten het SKIV. De IND heeft aangegeven dat binnen de Jeugdzorg meer bewustzijn is gekomen over de rol van een verblijfsprocedure of -status in casussen waarin kinderen zijn betrokken.
- De SKIV-leden bespreken nu minder individuele casuïstiek in de driewekelijkse overleggen dan voorheen. Het SKIV startte aanvankelijk met een bespreking van casuïstiek om daaruit een aantal overkoepelende onderwerpen/signalen te destilleren. Deze onderwerpen staan nu op de vaste agenda van de SKIV-overleggen. Ook bespreken de SKIV-leden zaken zoals voorlichting en de monitoring van het beleidskader voor kinderen met een kindbeschermsmaatregel. Vragen over individuele zaken/casuïstiek lopen nu via de contactpersonen Belang van het Kind (zie [hoofdstuk 5](#)).

Geleerde lessen

- In de huidige structuur van het SKIV is het belangrijk verschillende functies/directies aangesloten te houden vanuit de IND. Daarmee waarborg je dat verschillende delen van zo'n grote organisatie zijn aangesloten en vergroot je de zichtbaarheid en doorwerking van het SKIV.
- Het SKIV werkt aan de hand van een uitdijende groslijst van onderwerpen. Het voordeel van deze werkwijze is de autonomie om signalen vanuit de uitvoering op te pakken en de flexibiliteit om in te zetten op actualiteiten. Hier staat tegenover dat het SKIV met een gelijkblijvende capaciteit zich gaandeweg met steeds meer onderwerpen gaat bezighouden, zonder een duidelijke focus of afbakening. Daarbij zijn er ook producten opgesteld die enige aandacht en tijd kosten, en onderwerpen die doorlopend inzet vragen (zoals voorlichting).
- O&A constateert dat het SKIV zich momenteel afspeelt op twee niveaus, op medewerkersniveau en op directorenniveau. Bij de IND is het middenmanagement momenteel niet betrokken bij het SKIV. Hierdoor ontstaat een gat tussen de werkvloer en de leiding op het hoogste niveau, terwijl het Belang van het Kind in verschillende delen van de organisatie een

rol speelt. Mogelijk heeft dit effect op de inbedding en de implementatie van de producten van het SKIV in de organisatie (zie [hoofdstuk 5](#)).

4.2 Knelpunten en bijbehorende wensen voor de toekomst

Samenwerkingsverband en afspraken nader vastleggen

- De meeste leden van het SKIV vervullen de taken voor het SKIV naast/bovenop hun reguliere werkzaamheden. Enkel de RvdK is specifiek voor het SKIV vrijgesteld, al is dit niet geformaliseerd in de taakstelling die is afgestemd met haar opdrachtgever DJFC. Daarnaast geven respondenten van DMB en de IND aan dat voor de huidige werkzaamheden van de secretaris en de voorzitter te weinig capaciteit beschikbaar is. Ook is niet formeel vastgesteld hoeveel fte bepaalde IND-directies beschikbaar stellen aan het SKIV. Deelname aan het SKIV is dan ook eerder een rol dan een vastgesteld onderdeel van de functie met bijhorende capaciteit. In de startnotitie uit 2015 werd wel gesproken over het vrijmaken van projectcapaciteit binnen DMB, IND en de RvdK.²¹
- Over het algemeen hebben zowel SKIV-leden als de directeuren behoefte aan het formeel vastleggen van het samenwerkingsverband. Concreet gaat het eerst om het herijken van de algemene doelstelling, scope en kaders van het SKIV (zie [hoofdstuk 3](#)). De vervolgstap is het vaststellen van de benodigde capaciteitsinzet (in fte) en de soort functies en rollen die daarbij aangesloten moeten zijn.

Tegenstelling in werkwijze en organisatiebelangen

- Hoewel er grote stappen zijn gezet in de samenwerking en de organisaties nader tot elkaar zijn gekomen, zijn er ook punten waar nog moeite bestaat om de verschillende posities of tegenstellingen van de organisaties volledig te accepteren. Voor de RvdK geldt dat ze graag meer ruimte willen opzoeken en verandering in gang willen zetten met het SKIV, maar tegen de politieke beperkingen aanlopen van het vreemdelingenbeleid. Daarnaast verschillen de werkwijzen van de organisaties. De IND is veel meer gehouden aan strakke kaders en afstemmingslijnen die de RvdK als tijdrovend ervaart.

Achtergrond: De IND en DT&V zijn gewend aan ambtelijke afstemming (zowel in de eigen organisatie als met het bestuursdepartement) binnen een domein dat zich kenmerkt door politieke en bestuurlijke sensitiviteit. Beide organisaties hebben met verschillende belangen te maken, waar beleidsmedewerkers scherp op moeten zijn. De RvdK is daarin vrijer. Het is een plattere organisatie met een duidelijke taakstelling waarin het Belang van het Kind voorop staat. De RvdK stemt af met het departement, maar voor onderwerpen die meer zien op het vreemdelingenbeleid verwijst de DJFC door naar de DMB.

- Respondenten van de DT&V en DJFC hebben de wens geuit dat de RvdK een beleidsmedewerker levert voor het SKIV. Hierdoor zou de politieke sensitiviteit voor het onderwerp Belang van het Kind beter worden geborgd. De RvdK heeft echter in haar beleidsstaf geen medewerkers met overkoepelende verantwoordelijkheid voor het vreemdelingendossier. In plaats daarvan zijn de RvdK-juristen geplaatst bij de landelijke beleidsstaf en daarmee beleidsmatig verantwoordelijk voor vreemdelingen binnen de

²¹ In de startnotitie kwam de DT&V nog niet voor. Bron: DMB (2015), *Startnotitie Beleidsvoorstel Gewicht van het kind in de IND besluiten, Versie 1.0*, 10 juli 2015, p. 7

RvdK. De RvdK wijst erop dat zijn huidige SKIV-delegatie over kennis op uitvoeringstechnisch, juridisch en beleidsmatig vlak beschikt. Het zwaartepunt van het SKIV ligt momenteel meer op uitvoeringstechnische zaken.

- Verder staat de deelname van de DJFC aan het SKIV ter discussie. De DMB en de DT&V vinden het logisch dat de Directie Jeugd aansluit bij het SKIV vanwege haar rol op het gebied van de jeugdbescherming. De DMB zit als opdrachtgever voor de DT&V en de IND bij het SKIV, en vanuit dat oogpunt is het logisch dat de beleidsafdeling die als opdrachtgever voor de RvdK fungeert, ook aansluit. Voor de RvdK en voor de DJFC zelf is deelname door de DJFC aan het SKIV echter minder evident. Zij menen dat de RvdK het jeugdbeleid-kant binnen het SKIV voldoende kan vertegenwoordigen. Daarbij zit er een zekere overlap tussen uitvoering en beleid.
- Het valt O&A op dat er een ongelijke afhankelijkheidsrelatie bestaat tussen de organisaties. De taakstelling van de RvdK, te weten de waarborging van het Belang van het Kind, overlapt met de primaire doelstelling van het SKIV, namelijk de borging van het Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures. De IND en DT&V hebben daarentegen meerdere organisatiebelangen binnen de migratieketen waar zij binnen hun taakopvatting rekening mee moeten houden, en waar het belang van het kind onderdeel van uitmaakt. De RvdK is daarmee in grotere mate afhankelijk van de IND en DT&V om haar eigen organisatiebelang te behalen. De RvdK blijkt dan ook hofleverancier van agendapunten binnen het SKIV, maar heeft de wens geuit dat de inbreng van de organisaties meer in evenwicht komt.

Directeurenoverleg

- De meeste directeuren zouden graag meer investeren in de onderlinge samenwerking dan dat nu het geval is, al zijn zij niet unaniem in deze wens. Een aantal directeuren zou graag tijdens het directeurenoverleg het gesprek aan willen gaan over lastige en gevoelige onderwerpen en casussen, in plaats van enkel te focussen op beslispunten. Dit zorgt, zo redeneerden zij, voor meer betrokkenheid, begrip en richting op dit politiek gevoelige onderwerp. Eén keer per jaar een directeurenoverleg is in dat geval onvoldoende. Respondenten geven aan dat er evenwicht moet bestaan tussen de bespreek- en beslispunten aan de ene kant en ruimte voor gesprek aan de andere kant. DJFC heeft juist de wens om uitvoering en beleid duidelijker te scheiden. De mate van betrokkenheid van de directeuren hangt samen met de herijking van het doel van het SKIV (zie [hoofdstuk 3](#)).

Betrokken medewerkers

- DMB geeft aan dat de secretarisrol van het SKIV het beste bij de IND belegd is, aangezien de IND het geheel van procedures overziet en daarin doorgaans een grote rol speelt. Daarbij geldt dat de huidige secretaris ook inhoudelijke werkzaamheden voor het SKIV op zich neemt. De secretaris geeft er de voorkeur aan om dit strikter te scheiden, zodat de secretaris de focus kan leggen op de procesbewaking.
- Meerdere respondenten zien de rolatie van medewerkers binnen het SKIV (stapsgewijs) als een goede optie om te zorgen voor nieuwe perspectieven en bredere inbedding van het SKIV binnen de organisaties. Respondenten geven aan dat het SKIV momenteel vooral gekoppeld is aan de betrokken

medewerkers en hun expertise en bevoegdheid met het onderwerp en in mindere mate binnen de rest van de organisaties. Door roulatie vervalt een deel van die kwetsbaarheid. Daarbij is het wel belangrijk dat er ruimte is voor een goede overdracht en dat nieuwe medewerkers enigermate zijn ingewerkt in het onderwerp. Om het institutioneel geheugen en de expertise te bewaken, is het nodig dat niet beide SKIV-leden van dezelfde organisatie tegelijkertijd wisselen.

5 Positionering en bekendheid van het SKIV binnen de organisaties

In dit hoofdstuk worden de geleerde lessen, knelpunten en toekomstwensen over de positionering en bekendheid van het SKIV binnen de (uitvoerings)organisaties beschreven. Deze bevindingen zijn gebaseerd op interviews met de SKIV-leden en (een selectie van) de contactpersonen Belang van het Kind en op *deskresearch* van openbare bronnen en interne documenten van de digitale SKIV-samenwerkingsruimte.

5.1 Behaalde successen en geleerde lessen

Belangrijkste successen/resultaten

- Alle drie de uitvoeringsorganisaties hebben een lijst van vaste contactpersonen Belang van het Kind opgesteld en gedeeld met de andere partijen. Deze contactpersonenstructuur draagt bij aan de borging van de samenwerking tussen de uitvoeringsorganisaties, ook buiten de SKIV-leden om. De contactpersonen beantwoorden vragen vanuit het primaire proces via een speciaal ingerichte e-mailbox, waar nodig met hulp van de SKIV-leden. Ook komen de contactpersonen regelmatig bijeen (zie [paragraaf 2.2](#)). Daarnaast vindt sinds maart 2021 ééns per half jaar een overleg plaats met de contactpersonen van de GI's zoals het Leger des Heils, Nidos en de Jeugdbescherming. Hierdoor zijn de lijntjes tussen het SKIV en de verschillende GI's korter geworden, wat veel respondenten als effectief en efficiënt ervaren.
- De samenwerking tussen de contactpersonen van de uitvoeringsorganisaties is in de loop van de tijd sterk verbeterd. Men weet elkaar goed te vinden, er is meer respect voor elkaars positie en reacties op vragen volgen snel. De contactpersonen beantwoorden vaak proces-gerelateerde vragen van de andere organisaties, maar ook over de inhoud van een zaak. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk dat organisaties informatie uit kunnen wisselen wanneer er sprake is van een kindbeschermingsmaatregel, zodat besluiten van de verschillende organisaties met elkaar in lijn zijn.

Geleerde lessen

- Het is belangrijk dat medewerkers uit de uitvoering bekend zijn met de contactpersonen van het SKIV. Een positief voorbeeld om de bekendheid van contactpersonen te vergroten heeft O&A geobserveerd bij de RvdK in Breda. De contactpersonen in Breda hebben op eigen initiatief een regionale werkgroep opgericht om zo de naamsbekendheid en de werkzaamheden van het SKIV te vergroten en proactief casuïstiek te bespreken. Deze contactpersonen worden veelvuldig door collega's bevraagd, iets wat bij andere regiolocaties van de RvdK minder vaak gebeurt.
- O&A constateert dat de mate van contact tussen de SKIV-leden en de contactpersonen Belang van het Kind verschilt per organisatie. Zo hebben de RvdK en de IND contactpersonen die tevens SKIV-lid zijn. Bij de DT&V is dit niet het geval, hoewel de SKIV-leden van de DT&V wel regelmatig bevraagd worden door de contactpersonen van de DT&V. Door medewerkers beide rollen te laten vervullen (contactpersoon Belang van het Kind én SKIV-lid)

worden de lijntjes tussen de uitvoering en beleid korter. Of dit in de praktijk ook leidt tot sneller opschalen van signalen uit het primaire proces naar het SKIV (signaleringsfunctie), is op dit moment niet bekend. In het geval van de IND en de RvdK zorgt de dubbele rol er wel voor dat er goed zicht is op wat er binnen het primaire proces leeft en gebeurt.

- De SKIV-leden hebben allen gewezen op het belang van goede voorlichting aan (nieuwe) medewerkers binnen de uitvoeringsorganisaties. Idealiter heeft voorlichting over het SKIV twee doelen. Enerzijds worden medewerkers inhoudelijk geïnformeerd over de werkwijze van de verschillende organisaties en de producten van het SKIV. Voorlichting zorgt voor een betere inbedding van het Belang van het Kind en de producten die het SKIV heeft opgeleverd. Anderzijds heeft voorlichting tot doel om het SKIV en de contactpersonen Belang van het Kind op de kaart te zetten. De uitvoering wordt daarmee actief gewezen op de mogelijkheid om vragen te stellen over zaken waar het Belang het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures speelt. Dat dit nog steeds nodig is, bleek tijdens enkele interviews, waarbij melding werd gemaakt van vooroordelen en misvattingen die onder collega's op de werkvloer leven.²²
- O&A heeft in het onderzoeksvoorstel een vraag opgenomen over de bekendheid en positionering van het SKIV binnen de uitvoeringsorganisaties. Bij nader inzien blijkt deze vraag niet relevant. De vraag of medewerkers uit het primair proces de contactpersonen Belang van het Kind weten te vinden is veel relevanter. De uitvoering heeft baat bij een vraagbaak waar zij terecht kunnen met casus-specifieke vragen, zeker gelet op de primaire taakstelling. Waar het SKIV in de beginfase (2020) meer casuïstiek besprak, is dat in loop der tijd omgevormd naar vaste agendapunten²³ gebaseerd op signalen die voortkwamen uit casuïstiek. Het SKIV is daarmee nog steeds belangrijk voor de uitvoering, maar eerder in indirecte zin. De contactpersonen Belang van het Kind vormen het eerste aanspreekpunt en de link naar de andere uitvoeringsorganisaties.

5.2 Knelpunten en bijbehorende wensen voor de toekomst

Inbedding in de organisaties

- In de Kamerbrief uit 2020 waarin de Staatssecretaris van JenV het SKIV heeft geïntroduceerd, is ook de toezegging gedaan de voorlichting die tot op dat moment werd gegeven te continueren.²⁴ Het ging hierbij specifiek over voorlichting over het vreemdelingenrecht, het jeugdrecht, de werkwijze van de RvdK en de wijze waarop moet worden samengewerkt. Hoewel

²² Voorbeelden hiervan zijn medewerkers van de IND en/of DT&V die denken dat elk onderzoek van de RvdK neerkomt op dat het kind in kwestie een verblijfsvergunning moet krijgen, maar ook medewerkers van de RvdK die vrezen dat wanneer zij een vraag over een kind aan de IND en/of DT&V voorleggen dat dit ertoe leidt dat het kind direct wordt uitgezet.

²³ Per mei 2022 bestaat de lijst van actiepunten uit de volgende onderwerpen: Monitoring van het beleidskader voor kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel overdraagbaarheid; NIFP pilot; voorlichting over het SKIV en Belang van het Kind; ontwikkeling van de handleiding en voorlichting voor IND-medewerkers hoe het belang van het kind te toetsen; samenloop jeugd strafrecht en vreemdelingenrecht; Voogdij; evaluatie van de samenwerking binnen het SKIV; illegale opnemings; amv's; AVG protocol; Dublin en nareizende familieleden; Nota pleegkinderen; WODC rapport; Menselijke maat. Bron: SKIV samenwerkingsruimte, geraadpleegd op 13 mei 2022.

²⁴ Brief aan de Tweede Kamer, 10 maart 2020, *Samenwerkingsverband ten behoeve van kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures*, kenmerk 2799853, KST 19637-2590, p. 1.

voorlichting als vast actiepoint op de agenda van het SKIV staat, zijn de laatste voorlichtingsbijeenkomsten alweer een tijd geleden. Een vaak genoemde reden hiervoor is het gebrek aan capaciteit, gezien voorlichting een continu proces betreft waar organisaties in moeten blijven investeren. SKIV-leden hebben bij hun eigen communicatieafdelingen om hulp gevraagd bij het geven van voorlichting over Belang van het Kind, maar daar waren geen mogelijkheden voor.

- Het algemene gebrek aan inhoudelijke voorlichting heeft impact op de mate waarin afspraken en producten van het SKIV kunnen doorwerken binnen de daarvoor relevante organisaties. Zo leeft bij DMB de vraag hoe artikel 8 EVRM momenteel doorwerkt binnen de uitvoering van de IND, daar bestaat tot nu toe weinig zicht op.
- O&A constateert dat bij een grote organisatie zoals de IND het middenmanagement een rol kan spelen in het uitdragen van het Belang van het Kind, om zo aandacht te geven aan kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures. Momenteel is het middenmanagement van de IND niet aangehaakt bij het SKIV, wat mogelijk gevolgen heeft voor de inbedding in de organisatie en de opvolging van gemaakte afspraken van het SKIV.

Contactpersonen Belang van het Kind

- Hoewel geen formeel onderdeel van het SKIV, is het contactpersonenoverleg Belang van het Kind wel belangrijk voor het SKIV. O&A constateert dat er momenteel weinig structurele terugkoppeling plaatsvindt tussen het SKIV-overleg en de contactpersonen Belang van het Kind. Tijdens het halfjaarlijkse contactpersonenoverleg wordt op hoofdlijnen besproken waar het SKIV mee bezig is, maar hier blijft het bij. De RvdK vormt hier een uitzondering op, de geïnterviewde respondenten gaven aan dat zij door de SKIV-leden van de RvdK wel regelmatig gevoed worden met zaken die spelen. Ook worden zij gevraagd om input voor het SKIV-overleg. Het risico van het beperkt betrekken van de contactpersonen is dat signalen uit de uitvoering gemist worden.
- Daarnaast is geïnventariseerd via welke wegen de uitvoering bekend zou *kunnen* zijn met het SKIV. Alle uitvoeringsorganisaties maken gebruik van een eigen portaal, waarop de contactgegevens van de contactpersonen Belang van het Kind te vinden zijn. Deze informatie is niet altijd opgenomen in werkinstructies, soms kan dat ook niet wanneer de werkinstructie openbaar is. Een knelpunt hierbij is de grote stroom aan informatie die medewerkers krijgen, waardoor zulke zaken op de achtergrond dreigen te geraken. Verder heeft voorlichting plaatsgevonden in de beginperiode van het SKIV. Op dit moment bestaat er onvoldoende capaciteit om dit op te pakken, terwijl onder SKIV-leden en contactpersonen Belang van het Kind het vermoeden bestaat dat hier wel behoefte aan is.

Tot slot vallen een paar knelpunten op die specifiek zien op de afzonderlijke uitvoeringsorganisaties:

- Niet alle *IND*-locaties hebben een eigen contactpersoon.²⁵ Eerder is geopperd om de contactpersonen gender op alle *IND*-locaties ook te laten fungeren als contactpersonen Belang van het Kind, gelet op de vergelijkbare

²⁵ Momenteel zijn er contactpersonen op de locaties Den Bosch, Den Haag en Zwolle. Echter geldt dat er in Zwolle te weinig capaciteit beschikbaar is om alle werkzaamheden volledig uit te voeren en daarom sommige zaken naar de contactpersonen van de andere locaties worden overgedragen.

werkzaamheden. Een bijkomend voordeel hiervan is dat bij gender asiel- en reguliere zaken bij verschillende contactpersonen belegd zijn, wat de expertise van de medewerkers vergroot. De huidige rol van de contactpersonen Belang van het Kind zijn niet formeel vastgelegd.

- De huidige vier contactpersonen Belang van het Kind bij de *IND* zijn allen werkzaam bij de Directie RVN waardoor de focus sterk op kinderen in het reguliere proces komt te liggen. In 2019 (ten tijde van de projectgroep Belang van het Kind, dus nog vóór de oprichting van het SKIV) is voorgesteld om ook contactpersonen vanuit de Directie Asiel en Bescherming (A&B) aan de huidige lijst toe te voegen, maar dit is tot op heden niet gebeurd. Hierdoor ontstaat het risico dat Belang van het Kind binnen de asieltak van de IND minder goed ingebed raakt.
- Bij de *DT&V* lopen de meningen over het huidige aantal contactpersonen (vijf tot zes) uiteen. Een respondent ziet graag een uitbreiding van de groep om de huidige contactpersonen te ontlasten en de achterstand die soms ontstaat bij het beantwoorden van vragen via de functionele e-mailbox te voorkomen. Voor een andere respondent volstaat de huidige werkwijze en capaciteit.
- De *RvdK* kent verschillende locaties ingedeeld naar regio, waarbij elke regio ten minste één contactpersoon Belang van het Kind heeft aangewezen. In een recent overleg met alle contactpersonen kwam naar voren dat de bekendheid van het Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures en van het SKIV verschilt per regio. Momenteel stimuleren enkele contactpersonen de naamsbekendheid binnen de eigen regio, maar dit gebeurt veelal op eigen initiatief. Indien meer kennisdeling plaatsvindt tussen de regio's over de maatregelen die succesvol blijken in het creëren van bekendheid, dan kunnen andere regio's daar profijt van hebben.

6 Conclusies

Hieronder volgen de conclusies van de evaluatie van het SKIV. De conclusies zijn gebaseerd op de bevindingen zoals opgenomen in de voorgaande hoofdstukken en zijn gestructureerd volgens de centrale thema's van het onderzoek.

Doel en taken

- Alle betrokken organisaties zijn geïnteresseerd om het SKIV een succes te laten zijn en zien graag dat het SKIV voortgezet wordt. Het SKIV heeft zowel procesresultaten als productresultaten opgeleverd: zo spreken de verschillende organisaties beter dan voorheen 'elkaars taal' waar het gaat om kinderen in het vreemdelingenbeleid. Ook heeft het SKIV bijgedragen aan de totstandkoming van enkele (beleids)documenten.
- Het ontbreekt aan een heldere definitie van het Belang van het Kind, aan een heldere ambtelijke en politieke opdracht en aan een plan van aanpak voor het SKIV. Dit heeft gevolgen voor de *scope*, werkwijze, samenwerking, capaciteit en positionering van het SKIV binnen de uitvoeringsorganisaties.
- Het doel en de taak van het SKIV zijn dusdanig breed en weinig specifiek waardoor elke organisatie hier een eigen invulling aan kan geven. Door het ontbreken van een helder afwegingskader ontstaat het risico dat de inzet een vrijblijvend karakter krijgt (wij 'borgen Belang van het Kind voldoende'). Hieruit volgt dat het niet mogelijk is om de weg van het Belang van het Kind transparant te maken, terwijl dit in de Kamerbrief wel is benoemd.
- De huidige lijst van vastgestelde bevoegdheden beschrijft dat het SKIV beleid kan ontwikkelen, maar dit blijkt in de praktijk weerbarstig. Het SKIV heeft niet het mandaat om namens alle betrokken organisaties beleid te vormen, zij kan enkel de noodzakelijkheid van beleid adresseren. Waar nodig kan het SKIV de individuele organisaties adviseren bij beleidsvorming.
- Het SKIV vereist blijvende inzet van de partners, omdat het om een proces gaat. Continu werken aan en investeren in onderling vertrouwen, begrip en respect voor elkaars taken en organisatiebelangen zijn daarbij essentieel.

Werkwijze en samenwerking

- Het SKIV heeft voor alle organisaties een duidelijke meerwaarde. Deelname aan het SKIV zorgt voor inzicht in de werkwijze en de taakstelling van de verschillende organisaties, korte lijntjes, kennisdeling en diepere samenwerking. SKIV-leden fungeren daarbij als een *linking pin* binnen de eigen organisatie die signalen ophalen, en aan de hand daarvan gezamenlijk actie ondernemen, informatie uitwisselen en zaken onderling afstemmen.
- De samenwerking en kennisdeling lopen over het algemeen goed, er is veel geïnvesteerd in de onderlinge band. Daar staat tegenover dat (meer) rotatie van SKIV-leden van tijd tot tijd kan bijdragen aan de inbedding van het SKIV in de organisaties.
- Het Directeurenoverleg, waarbij de directeuren vooral beslispunten doornemen, wordt voorbereid door de SKIV-leden. De frequentie van het samenkomen van de directeuren (eenmaal per jaar) is gering, om dieper en inhoudelijk op de onderliggende problematiek in te gaan. Er bestaat ruimte

om die samenwerking te intensiveren, maar dit is afhankelijk van de doelstelling van het SKIV.

- Niet alle SKIV-leden en contactpersonen Belang van het Kind zijn vrijgesteld voor hun werkzaamheden, wat gevolgen heeft voor hun inzet en de betrokkenheid van hun organisatie in het samenwerkingsverband. Er bestaat behoefte aan vaststelling van de benodigde capaciteit van de betrokken organisaties, met name voor de secretaris en voorzitter van het SKIV.
- De leden van het SKIV vertegenwoordigen hun eigen organisatie. De afvaardiging per organisatie verschilt in samenstelling qua functies en aangesloten onderdelen van de organisaties. Zo zijn er vanuit de RvdK geen aparte beleidsmedewerkers aangesloten, omvat de IND-vertegenwoordiging geen medewerkers of beleidsadviseurs asiel en zijn vanuit de DT&V geen medewerkers betrokken bij het primaire proces.
- Het enthousiasme en de persoonlijke betrokkenheid van de individuele leden is zowel een bevorderende als een belemmerende factor voor het succes van het SKIV. Bevorderend omdat de bevoegenheid en betrokkenheid ervoor zorgen dat de leden ondanks het ondanks het spanningsveld tussen het migratiebeleid en het jeugdbeleid het gesprek met elkaar aan blijven gaan. Belemmerend omdat door de (soms jarenlange) persoonlijke betrokkenheid het risico ontstaat dat leden het onderwerp naar zich toe trekken wat bredere inbedding binnen de organisaties bemoeilijkt.

Positionering en bekendheid

- De structuur waarin er per organisatie contactpersonen zijn aangesteld om vragen over het Belang van het Kind te beantwoorden draagt bij aan de borging van de samenwerking en wordt door de contactpersonen als zeer prettig ervaren. Daarnaast zorgt deze structuur ervoor dat niet alleen SKIV-leden maar ook medewerkers uit het primaire proces gemakkelijker informatie uit kunnen wisselen en toegang hebben tot de andere uitvoeringsorganisaties.
- Alle SKIV-leden wijzen op het belang van goede voorlichting over het Belang van het Kind in vreemdelingrechtelijke procedures aan (nieuwe) medewerkers van de uitvoeringsorganisaties. De RvdK is op het gebied van voorlichting nog het meest actief. Toch zijn door capaciteitsgebrek sommige voorlichtingsbijeenkomsten alweer enige tijd geleden. Dit heeft gevolgen voor de mate waarin afspraken en producten van het SKIV kunnen doorwerken binnen de daarvoor relevante organisaties.
- Op dit moment is het SKIV vrij *bottom-up* vormgegeven door de betrokken medewerkers. Bij de IND is bijvoorbeeld het middenmanagement niet of nauwelijks betrokken is bij het SKIV. Dit kan de institutionele inbedding en opvolging van afspraken van het SKIV binnen een grote organisatie als de IND bemoeilijken.

7 Aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat een aantal algemene aanbevelingen, welke voortvloeien uit de bevindingen en conclusies van de evaluatie. De aanbevelingen zijn gestructureerd volgens de centrale thema's van het onderzoek.

Doel en taken

- Formuleer een helder begrip van het Belang van het Kind en een duidelijke doelstelling en algemeen plan van aanpak voor het SKIV (inclusief *governance* structuur) en formaliseer dit binnen de betrokken organisaties, inclusief ambtelijke opdracht. Het doel hiervan is duidelijkheid te creëren over de scope van het SKIV en de gezamenlijke doelstelling van het SKIV. Dat neemt niet weg dat het SKIV naar behoefte kan inspringen op actualiteiten/ontwikkelingen en daarmee de flexibiliteit van het samenwerkingsverband behoudt.
- Verduidelijk het mandaat en de bevoegdheden van het SKIV: het SKIV kan signaleren en adviseren over het Belang van het Kind en initiatief nemen tot verbetering van beleid, maar het SKIV neemt geen besluiten over zaken en stelt geen beleid vast. Dit kunnen enkel de individuele organisaties doen in afstemming met het bestuursdepartement.
- Wanneer het doel van het SKIV is vastgesteld, kijk dan of de juiste partners en functies zijn aangesloten bij het SKIV om dit doel te bereiken. Er kan eventueel geëxperimenteerd worden met het incidenteel uitnodigen van organisaties zoals NIDOS, Jeugdzorg of het COA.

Werkwijze en samenwerking

- Zorg voor roulatie onder de leden van het SKIV, waarbij een balans wordt gezocht tussen nieuwe en ervaren leden per deelnemende organisatie.
- Leg aan de hand van de herijkte doelstelling vast welke functies en hoeveel capaciteit de (uitvoerings)organisaties beschikbaar moeten stellen voor het SKIV. Dit geldt specifiek voor de secretarisrol en voorzittersrol. Stel per functie de taakomschrijving op hoofdlijnen vast; doe dit ook voor de contactpersonen Belang van het Kind.
- Maak afspraken over de inrichting en frequentie van het Directeurenoverleg. De basis hiervoor vormt de herijkte doelstelling van het SKIV. Onderzoek daarbij of het meerwaarde heeft om met elkaar het gesprek aan te gaan over lastige thematiek en moeilijke of gevoelige casussen. Daarmee kan op directeureniveau meer inzicht worden opgedaan over de problematiek en verder geïnvesteerd worden in de onderlinge relaties.

Positionering en bekendheid

- Stel een plan van aanpak op om afspraken en opgeleverde producten van het SKIV in te bedden in de organisaties. Bepaal via welke wegen het primaire proces van de uitvoeringsorganisaties hierover geïnformeerd moet worden.
- Onderzoek of reguliere voorlichting nodig is om de kennis binnen de uitvoering op pijl te houden. Houdt hier rekening mee bij het bepalen van de beschikbare capaciteit van medewerkers voor het SKIV.

- Onderzoek de mogelijkheid om het IND-middenmanagement verantwoordelijk te maken van de implementatie van afspraken en de producten van het SKIV. Dit kan bijdragen aan de inbedding van het SKIV binnen de IND.

Bijlage 1 Toelichting op het belang van het kind in het vreemdelingenrecht

Het SKIV is werkzaam in het vreemdelingendomein waarin het belang van het kind een rol speelt. Het vreemdelingenrecht en het jeugdrecht raken elkaar, en deze rechtsgebieden kunnen ook schuren, zoals ook benoemd in de evaluatie. Om meer inzicht te geven in de thematiek en de soort zaken waar het SKIV mee te maken krijgt, hebben de SKIV leden een aantal voorbeelden opgesteld. Het gaat om de thema 's kinderbeschermingsmaatregelen, gezag en omgang, strafrecht en voogdij.

1.1. Kinderbeschermingsmaatregelen

Je ziet dat bij een groep mensen zonder verblijfsvergunning er soms op verschillende vlakken problemen ontstaan. Dit zijn bijvoorbeeld financiële problemen, maar het kunnen ook psychische problemen betreffen. In de meeste gevallen is er weinig zicht op een toekomstperspectief in Nederland waarin rechtmatig verblijf kan worden verkregen. Als problemen in gezinnen toenemen is de kans dat kinderen ernstig in hun ontwikkeling worden bedreigd groter. Hier ligt een verantwoordelijkheid voor de Nederlandse overheid. De RvdK kan onderzoek doen om te kijken wat kinderen nodig hebben om onbedreigd op de groeien. De onzekerheid over het verblijf en het dreigende vertrek kunnen, in combinatie met andere problemen, een ernstige ontwikkelingsbedreiging opleveren.

Het kan zo zijn dat de kinderrechter een ondertoezichtstelling uitspreekt, omdat een kind ernstig in de ontwikkeling wordt bedreigd. De Nederlandse overheid zal het kind en het gezin ondersteuning bieden bij zorgen over de opvoedingsproblemen. Bij een ondertoezichtstelling van een minderjarig kind is er onder voorwaarden een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd mogelijk. In hoofdstuk B13 van de Vreemdelingencirculaire (Vc) staan de voorwaarden genoemd waaraan moet worden voldaan. Als voorwaarde voor de betreffende verblijfsvergunning geldt onder andere dat de kinderbeschermingsmaatregel door de kinderrechter voor één jaar is opgelegd.

Op het moment van het uitspreken van de ondertoezichtstelling kan de vreemdelingenrechter het besluit van de IND om de verblijfsaanvraag af te wijzen toetsen en tot het oordeel komen dat het besluit om geen rechtmatig verblijf te verlenen juist is. Het gezin moet in dat geval Nederland binnen 28 dagen verlaten. De kinderrechter en vreemdelingenrechter maken een correcte beslissing binnen hun kaders, alleen geldt voor het kind dat deze beslissingen schuren.

Voorbeeld: de RvdK verricht na melding van Veilig Thuis onderzoek naar de situatie van ouders en twee kinderen. Er is sprake van mishandeling en huiselijk geweld. De ouders spreken de Nederlandse taal niet en accepteren onvoldoende de benodigde hulp. De aanvraag om een verblijfsvergunning is door de IND afgewezen omdat niet wordt voldaan aan de vereisten voor de verblijfsvergunning waardoor het gezin niet langer in Nederland mag verblijven. De kinderrechter spreekt een ondertoezichtstelling uit op verzoek van de RvdK, omdat na onderzoek gebleken is dat de kinderen ernstig in hun ontwikkeling worden bedreigd en ouders de benodigde hulp onvoldoende accepteren.

1.2 Gezag en omgang

Indien een ouder omgang wil met zijn in Nederland rechtmatig verblijvende kind, dan kan de positie van die ouder, namelijk zonder verblijfsstatus in Nederland, meewegen in de afweging omtrent het verzoek tot de omgangsregeling. De RvdK kan het in het belang van het kind achten om elke week twee uur lang zijn ouder te zien, terwijl dit binnen de afweging van alle in de casus aan de orde zijn de belangen onvoldoende reden kan zijn voor de IND om een verblijfsstatus toe te kennen.

Voorbeeld: De familierechter verzoekt de RvdK onderzoek te doen naar de gezag- en omgangssituatie van ouders, waarbij de moeder en de kinderen rechtmatig verblijven en de vader niet. De moeder heeft eenhoofdig gezag. De vader heeft een aanvraag ingediend voor een verblijfsvergunning op basis van artikel 8 EVRM. De aanvraag is door de IND afgewezen.

1.3 Strafrecht

Indien een jongere een (zwaar) strafbaar feit pleegt, kan er jeugddetentie volgen of een Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen (PIJ-maatregel) worden opgelegd. Een PIJ-maatregel houdt in dat een jongere met een gebrekkige ontwikkeling of stoornis wordt opgenomen in een justitiële jeugdinstelling. Hier krijgt hij intensieve behandeling en begeleiding met als doel herhaling te voorkomen. In het geval er sprake is van een verblijfsrecht, dan zijn er in de regelgeving (Vreemdelingenbesluit, Vreemdelingen-circulaire) kaders opgenomen waarbinnen wordt beoordeeld of een strafbaar feit gevolgen heeft voor het verblijfsrecht. Deze beoordeling kan er toe leiden dat de verblijfsvergunning wordt ingetrokken. Hoe verhouden de PIJ en de vreemdelingrechtelijke besluiten zich in dat geval tot elkaar? Of anders gezegd: sluiten het strafrecht en het vreemdelingenrecht voldoende op elkaar aan?

1.4 Voogdij

Indien er alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) in Nederland verblijven zonder wettelijke vertegenwoordiger, dient de RvdK in de voogdij/het gezag te voorzien. Als er een geschikt familielid in Nederland is, zal de RvdK de voogdij (in principe) toewijzen aan dit familielid, onafhankelijk van de verblijfsvergunning. Dit kan de verwachting wekken dat de amv door de voogdijbeschikking rechtmatig in Nederland mag blijven, terwijl er mogelijk geen recht op verblijf is. Belangrijk voor een onbedreigde ontwikkeling van het kind is om ervoor te zorgen dat er duidelijkheid bestaat over de verblijfsstatus.

Voorbeeld: De RvdK verricht een raadsonderzoek, naar een minderjarige die al geruime tijd bij haar (Nederlandse) tante verblijft, in Nederland naar school gaat en weinig contact heeft met haar moeder in het buitenland. De RvdK verzoekt een voogdijmaatregel bij de kinderrechter. De minderjarige heeft geen verblijfsvergunning.

Bijlage 2 – Bronnen

Lijst van respondenten

SKIV-leden

- Eén SKIV-lid van de DJFC
- Drie SKIV-leden van de DMB
- Twee SKIV-leden van de DT&V
- Drie SKIV-leden van de IND
- Twee SKIV-leden van de RvdK

Directeuren

- Directeur van de DJFC
- Wnd. Directeur DMB
- Algemeen directeur van de DT&V
- Directeur Regulier Verblijf en Nederlandschap van de IND
- Hoofddirecteur van de RvdK

Contactpersonen

- Twee contactpersonen van de DT&V
- Twee contactpersonen van de IND
- Drie contactpersonen van de RvdK

Overigen

- Voormalig medewerker van de RvdK betrokken bij het Project 'Belang van het Kind Centraal'
- Manager Familie en Gezin van de Directie RVN van de IND

Geraadpleegde bronnen

Openbare bronnen

- Brief aan de Tweede Kamer, 10 maart 2020, *Samenwerkingsverband ten behoeve van kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures*, kenmerk 2799853, KST 19637-2590.
- Nissen, L. L. M.; Sportel, I. D. A.; Huijter, J.; Terlouw, A. B.; Zwaan, K.; Butter, T.; Glasgod, Y. (2021), *Jeugd(beschermings)recht en vreemdelingenrecht – Een juridisch-empirische analyse*, Radboud Universiteit Nijmegen – Centrum voor Migratierecht (CMR), WODC rapport 3165.
- Schurink, E. (2020), *Beïnvloeden van interpersoonlijke dynamiek in een samenwerkingsproces... hoe dan...?! (Samenvatting)*, Bestuurs- en Organisatiewetenschap, Universiteit Utrecht.
- SKIV (2020), *Handelingsprotocol samenwerking tussen de RvdK, de IND en de DT&V, 22 juni 2020*.
- Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, *Lijst van vragen en antwoorden*, Vastgesteld 19 november 2020, KST 19367-2678.
- VVD, D66, CDA en Christenunie (2021), *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst, Coalitieakkoord 2021-2025*.

Interne bronnen – Project Belang van het Kind Centraal (2015-2019)

- DMB (2015), Startnotitie Beleidsvoorstel Gewicht van het kind in de IND besluiten, Versie 1.0, 10 juli 2015.
- Project 'Belang van het Kind Centraal' (2017), 170111 Groeidocument project Belang vh Kind.
- Project 'Belang van het Kind Centraal' (2017), 1701112 Projectresultaten Kennisdeling in het belang vh kind.
- Project 'Belang van het Kind Centraal' (2017), 170714 Factsheet Rollen binnen het Project Belang van het kind.
- Project 'Belang van het Kind Centraal' (2018), 180104 Afspraken rol contactpersoon in project belang van het kind.
- Project 'Belang van het Kind Centraal' (2018), 180111 Bijeenkomst contactpersonen RvdK IND en DT&V.
- Project 'Belang van het Kind Centraal' (2018), 180810 evaluatiedocument.
- Project 'Belang van het Kind Centraal' (2019), 191206 Nota afsluiting project RvdK en IND.

Interne bronnen – SKIV (2020-2022)

- SKIV (2020-2022), Verslagen SKIV-overleggen.
- SKIV (2020), 200609 Contactinformatie contactpersonen SKIV 9 juni 2020.
- SKIV (2020), 200916 Bevoegdheden SKIV.
- SKIV (2020), 200916 Verslag directeurenoverleg.
- SKIV (2020), 200920 agenda directeurenoverleg SKIV def. Versie 8 september 2020.
- SKIV (2021), 210803 Reglement SKIV.
- SKIV (2021), 211118 Verslag 18 november 2021 contactpersonenoverleg.
-
- SKIV (2022), 220209 Agenda Directeurenoverleg SKIV 9 februari 2022.
- SKIV (2022), 220209 Verslag Directeurenoverleg SKIV.
- SKIV (2022), 220315 Beleidsinstructie Kinderen met een Kinderbeschermingsmaatregel.
- SKIV (2022), 220329 Verslag 29 maart 2022 contactpersonenoverleg.

Bijlage 3 – Kamerbrief

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Toegang, Reguliere migratie
en Nationaliteit
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rjksoverheid.nl/jenv

Datum 10 maart 2020
Onderwerp Samenwerkingsverband ten behoeve van kinderen in
vreemdelingrechtelijke procedures

Ons kenmerk
2799853
*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Er is aanhoudende aandacht vanuit de politiek, de media en belangenorganisaties voor de positie van kinderen in vreemdelingenprocedures. Door mijn departement is daarom verkend wat de mogelijkheden zijn om, binnen de bestuurs- en vreemdelingrechtelijke kaders meer aandacht te schenken aan het belang van het kind in kwestie.

Binnen het departement van Justitie en Veiligheid zijn meerdere expertises beschikbaar die te maken hebben met kinderen en die soms al bij elkaars zaken betrokken zijn. Daarom stond bij deze verkenning het zoeken naar structurele samenwerking tussen enerzijds de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en anderzijds de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), centraal. Er is veel tijd en energie gestoken in het leggen van een structurele basis voor het delen van kennis en het creëren van meer begrip voor en kennis van de uiteenlopende rollen en taken die deze organisaties binnen vreemdelingrechtelijke procedures hebben.

De verkenning heeft plaatsgevonden in de vorm van een meerjarig project dat startte in 2015 en dat de drie betrokken organisaties in december 2019 met een positief resultaat hebben afgerond. In mijn brief van 15 november 2019, met de reactie op het advies van de Commissie van Zwol, heb ik u reeds kort over dit project bericht. Nu het project is afgerond zullen de resultaten gebruikt worden binnen de staande organisatie.

Graag informeer ik u nu, mede namens de minister voor Rechtsbescherming, over het samenwerkingsverband tussen de IND, de DT&V en de RvdK dat het project als tastbaar resultaat heeft voortgebracht.

De taak van dit nieuwe samenwerkingsverband is om te borgen dat er vanuit meerdere disciplines gezamenlijk aandacht voor kinderen in vreemdelingrechtelijke procedures is.

De drie organisaties hebben ter afsluiting van het project een Handelingsprotocol opgesteld bestaande uit werkinstructies en procesbeschrijvingen voor concrete samenwerking op het gebied van gezag en omgang, kinderen met een kinderbeschermingsmaatregel, kinderen van wie de ouder een beroep doet op

Pagina 1 van 2

verblijf op grond van het arrest Chavez-Vilchez van het Europees Hof¹, Dublinclaims waarbij kinderen zijn betrokken en voor Jeugdstrafonderzoeken van minderjarige vreemdelingen. In dit Handelingsprotocol liggen alle gemaakte projectafspraken nu vast.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Toegang, Reguliere migratie
en Nationaliteit

Daarnaast zijn bij iedere organisatie contactpersonen aangesteld en is een bouwsteen ontwikkeld voor het motiveren van beslissingen waarmee meer inzichtelijk wordt hoe het belang van het kind in IND-beschikkingen wordt gewogen. Ook is een richtlijn opgesteld met kwalitatieve voorwaarden waaraan de deskundigenrapporten van de RvdK in het bestuursrecht moeten voldoen en is een AVG-tabel gemaakt voor het kunnen delen van persoonsgegevens. Met de genoemde bouwsteen voor de motivering is tevens tegemoet gekomen aan een van de aanbevelingen van de Commissie van Zwol inzake het inzichtelijker motiveren van beschikkingen waarbij kinderen zijn betrokken.

Datum
16 maart 2020
Ons kenmerk
2799853

Verder hebben de betreffende medewerkers inmiddels voorlichting gehad over kinderen in het vreemdelingenrecht, het jeugdrecht, de werkwijze van de RvdK en over de wijze waarop moet worden samengewerkt. Deze voorlichting zal worden gecontinueerd.

Wederzijds begrip voor elkaars taak, rolvastheid in combinatie met een goede samenwerking en het delen van kennis is belangrijk.

Ter illustratie: in de samenwerking bepaalt de RvdK in zijn rapportage wat een bepaald kind nodig heeft om veilig op te kunnen groeien, waarbij de RvdK zich niet uitlaat over het verblijfsrecht. De IND beoordeelt of dit kind recht heeft op verblijf. Als dat niet het geval is regisseert de DT&V het vertrek, met aandacht voor de behoeften van het kind. De IND betreft, indien nodig, het deskundig oordeel van de RvdK over de ontwikkeling van een kind bij zijn besluit over (voortzetting van) het verblijf. De DT&V toetst, in het geval van een onder toezicht gesteld kind, of het kan worden overgedragen aan het land van herkomst.

Met de samenwerking wordt beoogd dat het belang van het kind voldoende wordt meegenomen, er recht wordt gedaan aan de positie van kinderen in het vreemdelingenproces en dat dit proces ten aanzien van kinderen transparant is.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Ankie Broekers-Knol

¹ Met het arrest Chavez-Vilchez (C-133/15) van 10 mei 2017 heeft het Hof van de Europese Unie (HVJ EU) vastgesteld dat een dertelander die ouder is van een minderjarig Nederlands kind onder voorwaarden aanspraak kan maken op een afgeleid verblijfsrecht in de Europese Unie (EU).

Dit is een uitgave van de
Immigratie- en Naturalisatiedienst
www.ind.nl

Mei 2022